



**Servei de
Desenvolupament
Empresarial**

ÚS I ABUS D'IMATGES

Ponent: CRISTINA CALVET

*Advocat Especialitzat en Propietat Intel·lectual i
en Sector Cultural i artístic*

Barcelona, 29 de setembre de 2017

INDEX:

1.- QUE HI HA DARRERA D'UNA IMATGE?QUINES IMPLICACIONS O AFECTACIONS JURÍDIQUES ES DESPRENEN?.

2.- OBRA AUDIOVISUAL:

- a) Definició.
- b) Drets Morals i Patrimonials.
- c) Duració dels Drets.
- d) Obra audiovisual Derivada.
- e) Com evitar litigar?

3.- LA PROTECCIÓ DE LA PRÒPIA IMATGE:

- a) Legislació. Que es protegeix? A qui?.
- b) Característiques.
- c) Intromissions il·legítimes.
- d) Causes tipificades que justifiquen la intromissió de la pròpia imatge.
- e) Casos reals de Drets d'imatge.

1.- QUE HI HA DARRERA D'UNA IMATGE? QUINES IMPLICACIONS O AFECTACIONS JURÍDIQUES ES DESPRENEN?.

-DRETS DE PROPIETAT INTEL·LECTUAL. Un dels majors problemes d'utilitzar imatges d'Internet per col·locar en blogs, pàgines web, etc. es saber si podem utilitzar-se o no. Saber si estan lliures de drets d'autor o no.

Per tant ens podem trobar amb una vulneració o no tant de drets Morals i/o patrimonials dels autors/artistes vers la seva obra/interpretació i vers els que hi participen en l'enregistrament i fixació de les imatges.

-DRETS D'IMATGE. Vulneració o no de la imatge de les persones que apareixen.

--DRETS DE PROPIETAT INDUSTRIAL , en cas que la imatge consisteixi en la reproducció d'una marca registrada per una societat o persona jurídica/ física.

-- PROTECCIO DE LES DADES PERSONALS DE LA PERSONA FOTOGRAFIADA.

ANALITZEM CADASCUN DELS TRES PUNTS ESSENTIALS:

En primer lloc, la possible vulneració de **DRETS DE LA PROPIETAT INTEL·LECTUAL** que es derivin de les imatges que volem utilitzar.

Quan em pregunten sobre **L'ÚS D' IMATGES A INTERNET**, es a dir, sobre si podem utilitzar lliurament a la nostra web o en el nostre blog les imatges que **trobem a Google o en qualsevol altre indret de la xarxa o si es suficient amb fer menció del nom de l'autor de la imatge per poder utilitzar-la**, contesto amb dos exemples molt clars i molt gràfics (*tot i que son bastant absurds*) :

1)Preguntem-nos que passaria si ens trobéssim al carrer un **sobre ple de fotografies artístiques amb moltíssima qualitat...PODRIA UTILITZAR-LES AMB TOTAL LLIBERTAT?** o potser...son d' algú?

2) Que passaria si algú agafes una fotografia d'una persona a qui apreciem, que haguessis penjat al facebook i la pengessin en una web **amb contingut incòmode o políticament incorrecte, però a peu de pàgina possessin que ets tu l'autor de la foto?**.

Per tant la resposta es clara i concisa: **NO, no podem utilitzar lliurament les imatges que obtens a través d'Internet per al teu blog o pàgina web, sense que existeixi risc de que tinguis que respondre davant d'aquell que ostenta els drets d'autor d'aquella imatge, tot i que posis el seu nom a peu de la foto.**

CONCEPTE D'OBRA AUDIOVISUAL

Definició (Art.86 LPI):

Creacions expressades mitjançant una sèrie d'imatges associades, amb o sense sonorització incorporada, que estiguin destinades essencialment a ser mostrades a través d'aparells de projecció o per qualsevol altre mitjà de comunicació pública de la imatge i del so, amb independència de la naturalesa dels suports materials d'aquestes obres.

Tipus d'obres audiovisuals:

Obra cinematogràfica.

Obra Televisiva.

Obra publicitària.

Obra multimèdia.

Videoclip, videoart.



Servei de
Desenvolupament
Empresarial



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

ELS DRETS MORALS SOBRE L'OBRA AUDIOVISUAL

*Irrenunciables i inalienables, **sense límit de temps:***

Dret de divulgació.

Dret de paternitat.

Dret a la integritat de l'obra.

Dret de modificació.

Dret a retirar l'obra audiovisual del comerç.

Dret a accedir al exemplar únic de l'obra.



Servei de
Desenvolupament
Empresarial



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

ELS DRETS PATRIMONIALS

Correspon als autors l'exercici dels drets d'exploració de l'obra audiovisual en qualsevol forma i, en especial, generen els drets exclusius de:

REPRODUCCIÓ.
DISTRIBUCIÓ.
COMUNICACIÓ PÚBLICA.
TRANSFORMACIÓ.
COL·LECCIÓ.

** Drets remuneratoris.*

DURACIÓ DELS DRETS PATRIMONIALS DELS AUTORS DE LES OBRES AUDIOVISUALS

*El període de temps de protecció previst per les obres audiovisuals s'estableix en l'art.28.1 LPI: “**tota la vida dels coautors i 70 anys des de la mort o declaració de defunció de l'últim coautor supervivent**”.*



Servei de
Desenvolupament
Empresarial



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

OBRA AUDIOVISUAL DERIVADA

Autoritzacions: L'autor d'una obra audiovisual derivada d'un altre obra anterior precisa de l'autorització de l'autor d'aquesta, o en el seu cas, del cessionari.

Absència d'autorització: Es suscita la qüestió de si aquella obra cinematogràfica resultant realitzada sense el corresponent consentiment, es una obra protegida.

LA PROTECCIÓ DE LA LLEI DE LA PROPIETAT INTEL·LECTUAL

La **Llei de la Propietat Intel·lectual** protegeix a l'autor d'una imatge pel sol fet de la seva **CREACIÓ**, ostentant la plena disposició i el dret exclusiu a la explotació de la seva obra, sense mes limitacions que les establertes en la Llei.

Aquesta Llei distingeix entre **OBRA (OBRA FOTOGRÀFICA) I LA MERA FOTOGRAFIA**.

Per **OBRA** podríem entendre imatges que **SON ORIGINALS** (que son el reflex la personalitat del seu autor) i que precisen d'una apreciable labor creativa, mentre que per **MERES FOTOGRAFIES** podem entendre una captura de la realitat sense aquesta originalitat ni creativitat.

Protecció que li atorga la LPI a una **OBRA FOTOGRÀFICA** durarà tota la vida de l'autor i setanta anys a comptar des de la seva mort mentre que en el cas de les **MERES FOTOGRAFIES**, la protecció es de 25 anys des de l'any següent a la seva realització.

Existeixen dos supòsits que recull la Llei, que ens **PERMET L'ÚS D' IMATGES SENSE EL CONSENTIMENT DE L'AUTOR:**

DOCENCIA.- Es pot incloure **fragments** d'altres obres alienes de qualsevol naturalesa en la nostra pròpia obra, sempre que es tracti d'obres ja divulgades i la **seva inclusió es realitzi a títol de cita per el seu anàlisi, comentari o judici crític.** Tal utilització només podrà realitzar-se amb **finalitats docents o d' investigació,** en la mesura que estigui justificada per **la finalitat d'aquesta incorporació i indicant la font i el nom de l'autor de la obra utilitzada.**

PARODIA.- No se exige consentimiento del autor para transformar una obra, cuando se trate de una **parodia de una obra divulgada,** siempre y cuando no exista riesgo de confusión con la misma ni se infiera un daño a la obra original de su autor. Por tanto, la LPI deja bastante claro que la obra pertenece al autor (o a sus herederos) y para su uso es necesario contar con el consentimiento o autorización del mismo (licencia de uso o de explotación), ya sea gratuito o mediando una compensación económica.



Servei de
Desenvolupament
Empresarial



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

DRETS YOUTUBE

(ús de fragments d'imatges per a la seva inserció en un programa de televisió/web)

Amb caràcter general, la normativa aplicable en el cas **d'ús de fragments d'imatges per a la seva inserció en un programa de televisió/web** es:

El Reial Decret Legislatiu 1/1996 de 12 d'abril, que aprova el text refós de la Llei de la Propietat Intel·lectual.

La **LPI** contempla la figura del **DRET DE CITA**, que suposa una **excepció a la obligació general de demanar autorització als titulars o autors de drets de la propietat intel·lectual** (com per exemple, una obra audiovisual o una imatge) per poder fer una reproducció, distribució o comunicació pública de l'obra en qüestió, com és l'emissió de les imatges per televisió o via xarxes socials.

DRETS YOUTUBE

Article 32 de la LPI: *“Es lícita la inclusión en una obra propia de fragmentos de otras ajenas de naturaleza escrita, sonora o audiovisual, así como la de obras aisladas de carácter plástico o fotográfico figurativo, siempre que se trate de obras ya divulgadas y su inclusión se realice a título de cita o para su análisis, comentario o juicio crítico. Tal utilización solo podrá realizarse con fines docentes o de investigación, en la medida justificada por el fin de esa incorporación e indicando la fuente y el nombre del autor de la obra utilizada”.*



Servei de
Desenvolupament
Empresarial



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Requisits a acomplir per poder acollir-nos al DRET DE CITA:

- a) Ha de tractar-se d'una **obra audiovisual divulgada prèviament.**
- b) La inclusió del fragment de l'obra s'ha de fer a **títol de cita o per la seva anàlisi, comentari o judici crític.**
- c) La utilització ha de fer-se amb **finals docents o d'investigació.**
- d) **Respectar la integritat de l'obra.**
- e) s'ha de **mentonar la font i el nom de l'autor.**

La pròpia pàgina web del portal YOUTUBE, conté els termes i condicions que regulen l'ús del servei (<http://www.youtube.com/t/terms>).

No esta permès distribuir els continguts, a través de qualsevol mitjà, SENSE LA PRÈVIA AUTORITZACIÓ PER ESCRIT DE YOUTUBE.

No esta permès copiar, reproduir, distribuir, transmetre emetre al públic, exposar, vendre, llicenciar, o de qualsevol altra forma explotar els continguts per qualsevol finalitat SENSE EL CONSENTIMENT PREVI I PER ESCRIT DE YOUTUBE O DELS TITULARS DELS DRETS DEL SEU CONTINGUT.

Aquesta autorització s'ha d'adreçar al centre d'atenció al client de YOUTUBE, que apareix a la seva pròpia pàgina web.

En cas d'emetre les imatges penjades al web sense haver obtingut les prèvies autoritzacions anteriorment esmentades, s'està produint una infracció dels termes i condicions d'ús de Youtube, incompliment que genera el risc a ser demandat per infracció dels drets de propietat Intel·lectual de YOUTUBE i de les persones que penjen les imatges.

Per saber si una imatge està lliure de drets o, pot utilitzar-se gratuïtament, disposem actualment de varies eines. Entre d'altres:

Google imatges:

Google imatges ha desenvolupat una eina que permet filtrar les imatges per les seves llicències d'ús. Podem filtrar-les, a demés de per la seva mida, color, classe i data, per “etiquetades per reutilització” i dins d'aquest filtre, tindrem les següents opcions:

Sense filtrar per llicència.

Etiquetades per reutilització amb modificacions.

Etiquetades per reutilització.

Etiquetades per reutilització no comercial amb modificacions.

Etiquetades per reutilització no comercial.

D'aquesta manera podem filtrar les imatges d'Internet i saber si son imatges que podem utilitzar o no.

Plataformes com FreePik: son plataformes que permeten l'ús de les seves imatges de manera gratuïta o sense contraprestació econòmica, però sempre i quan, es faci constar al costat de la imatge qui es l'autor de la foto (la font) i si afegeix un enllaç a la plataforma web en concret.

Google es un motor de recerca que organitza els resultats que existeixen a Internet, però NO ES UN BANC D'IMATGES. Aquests son alguns dels portals on buscar imatges amb diferents llicències perquè les utilitzis a la teva pàgina web.

Icones: [iconfinder](#)

Bancs d'imatges de pagament: [fotolia](#), [iStockphoto](#), [foter](#)

Bancs d'imatges gratuïts: [Flickr creative commons](#), [Pixabay](#), [unsplash](#)

Important i a destacar si L'ÚS ES COMERCIAL.

Algunes recomanacions:

- 1.- Comprovar el tipus de llicència que tenen o buscar imatges amb [llicència creative commons](#).**
- 2.- Assegurar-se de l'ús que pots fer de la imatge: si pots modificar-la o utilitzar-la com a base d'una composició, si pots utilitzar-les per a us comercial, si només pots utilitzar-les temporalment o no tenen límit...**
- 3.- Tenir en compte de [quina manera s'ha de fer menció a l'autor de la imatge](#).**

WIKIMEDIA COMMONS: Aquesta plataforma es una font d'imatges lliure de drets ja que, es tracta d'una plataforma, en la que els autors de forma voluntària i sense contraprestació econòmica de cap classe, comparteixen els seus continguts multimèdia (imatge, so i vídeo) per a que altres usuaris puguin fer us dels mateixos, inclús puguin modificar el contingut o vendre'l sense tenir que demanar permís a l'autor. No obstant, alguns dels autors requereix ser nomenats (citats) com autors quan s'utilitzi la imatge, el so o el vídeo. Per tant, es necessari que abans d'utilitzar la imatge que ens interessa comprovem quina es la llicència concreta de la mateixa i si es necessari citar a l'autor o no i en quines condicions.

MES BUSCADORS D'IMATGE GRATUÏTS O DE LLIURE ÚS:

- Creative Commons Search.
- Photopin.
- Every Stock Photo

RECOMANACIONS PER EVITAR PLEITS

- 1.- Respecte la OBRA AUDIOVISUAL: cessió drets d'obres preexistents/originalitat.
- 2.- Cessió drets dels autors i actors (Productora).
- 3.- Autorització: Imatge, Honor i Intimitat de les persones.
- 4.- Autorització d'us i llicència de Marca.
- 5.- Inclusió d'obres alienes: llicències música original/preexistents.
- 6.- Registre títol (original) .
- 7.- Revisió i distribució de l'obra .

En segon lloc, la possible vulneració de **DRETS D'IMATGE** que es derivin de les imatges que volem utilitzar.

2) VULNERACIÓ POSSIBLE DE DRETS D'IMATGE

LEGISLACIÓ aplicable:

- A) Art. 18.1 de la Constitució Espanyola.
- B) Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig de protecció civil a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge.

Aquesta llei i l'article 18.1 de la Constitució espanyola especifiquen que **tota persona té el dret fonamental de preservar la seva imatge i intimitat.**

VULNERACIÓ POSSIBLE DE DRETS D'IMATGE

Que es protegeix?: El dret a la pròpia imatge es configura com un dret de la personalitat, que atribueix al seu titular la facultat de disposar de la representació del seu aspecte físic permetent la seva identificació.

El dret a la pròpia imatge inclou els trets físics més característics de les persones que son:

- a) La **IMATGE FÍSICA**.
- b) La **VEU**.
- c) El **NOM**.

A qui es protegeix? A les **PERSONES FÍSQUES** que son els titulars naturals del dret a la pròpia imatge.

VULNERACIÓ POSSIBLE DE DRETS D'IMATGE

CARACTERISTIQUES DELS DRETS D'IMATGES:

- 1.- IRRENUNCIABLE.
- 2.- IMPRESCRIPTIBLE.
- 3.- INALIENABLE

JUSTIFICACIO:

- 1.- DIGNITAT HUMANA.
- 2.- LLIURE DESENVOLUPAMENT DE L'ESSER HUMÀ.

INTROMISSIONS IL·LEGÍTIMES EN EL DRET A LA PRÒPIA IMATGE

L'art.7 de la Llei Orgànica 1/1982 especifica que **les intromissions en el dret a la pròpia imatge son dos:**

Art.7.5 :“la captació, reproducció o publicació per fotografia, film o qualsevol altre procediment, de la imatge d’una persona en llocs o moments de la seva vida privada o fora d’ella, a excepció dels casos que es preveuen a l’article 8.2”.

*Art. 7.6: La utilització del nom, veu o imatge d’una persona **amb finalitats publicitàries, comercials o de naturalesa anàloga.***

VULNERACIÓ DELS DRETS D'IMATGE

Respecte el que es contempla en l'article 7.5 LO 1/1982, precisar que:

1.-A excepció del que es conté en l'article 8.2 d'aquesta Llei, la literalitat d'aquest article permet afirmar que la captació d'una imatge en un lloc públic **no exclou** "per se" la il·legimitat de la intromissió en el dret a la pròpia imatge.

2.- **CAPTACIÓ I PUBLICACIÓ DE LA IMATGE** son dues conductes diferenciades.

Aquest fet, té una conseqüència molt important: El permetre (consentir) que a un li facin una fotografia **no implica autorització per la seva publicació**.

CAUSES TIPIFICADES QUE JUSTIFIQUEN LA INTROMISSIÓ EN LA PROPIA IMATGE

1.- **El consentiment**: Revocació i contracte.

2.- Les intromissions de l'article 8.2 de la LO 1/1982:

a) **Presencia de persones públiques o amb projecció pública en actes o llocs públics**. Diferenciar d'altres usos, como els publicitaris i els comercials, que requeriran sempre del seu consentiment.

b) **La caricatura**.

c) Les **imatges accessòries** que apareixen en una foto que explica un succés o esdeveniment públic d'actualitat.

La llei intenta evitar que la imatge de **PERSONES SENSE PROJECCIÓ PÚBLICA** sigui captada de manera reconeguda, reproduïda o publicada sense el seu consentiment (article 7.5), facultat que, per altre banda, només l'interessat pot exercir.

Per tant, tècnicament **SEMPRE** hauríem de demanar autorització a la persona que està davant del nostre objectiu (durant la captació de la foto), però també quan tinguéssim intenció de reproduir-la o publicar-la. Si no ho fem, estem atemptant contra el dret a la seva imatge i cometent una infracció.

Com la **CAPTACIÓ, REPRODUCCIÓ I PUBLICACIÓ** són **TRES ACTES DIFERENTS**, pot ser que una persona ens autoritzi a fer-li una foto, però no a reproduir-la o publicar-la. Per tant, **s'ha de demanar autorització per a les tres coses.**

EXEMPLE D'IMATGES ACCESORIES:

Estem en el FESTIVAL INTERNACIONAL DE CINEMA ERÓTIC DE BARCELONA i realitzem una foto que il·lustra aquesta notícia. En la imatge apareixen moltes persones a les que evidentment no hem pogut demanar permís.

Si la foto surt al **dia següent** en qualsevol diari, al tractar-se d'un fet noticiable i d'actualitat no hauria d'haver cap problema per a la seva publicació **sense tenir el seu consentiment explícit de cada una de las persones que apareixen**. En canvi, si decidíssim publicar-la un **any mes tard** en una revista en un reportatge a temporal sí que hauríem de tenir l'autorització expressa de les persones que surten, ja que la **justificació d'informació d'actualitat ja no existiria i alguna de les persones de la foto podria sentir-se perjudicada**.



Servei de
Desenvolupament
Empresarial



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Per tant, en aquests cassos es recomana demanar sempre **autorització per escrit**; i si això no es possible, el fotògraf haurà de valorar en cada cas el risc que pugui comportar publicar una foto sense el consentiment de les persones que apareixen.

Quantes probabilitats existeixen de que algun dels fotografiats s'assabenti? I de que ens denuncií? En funció de si el risc es alt o no, el fotògraf haurà de decidir si publica la imatge o no, o si prefereix, per exemple, **pixelar les cares**, ja que **l' infracció nomes es comet quan es pot identificar a una persona**. Si no s'identifica, no hi ha infracció.



Servei de
Desenvolupament
Empresarial



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

QUÈ PASSA SI ALGÚ ENS DENUNCIA?

La persona afectada pot demanar-nos una indemnització i sol·licitar que retirem de la circulació la foto en qüestió.

Determinar quan es comet una infracció no es gens senzill, ja que el jutge ha de decidir quin dret ha de prevaldre, **SI EL DRET D'INFORMACIÓ O EL DRET A LA INTIMITAT**, i estudiar cas a cas.

En definitiva, cada vegada que captem, reproduïm o publiquem la imatge d'una persona que es pugui reconèixer (al carrer, en un espai públic o privat) sense el seu consentiment, a excepció dels cassos en els que sí que es pot (article 8.2) estem atemptant contra un dret fonamental i cometent una infracció.

En tercer lloc, la possible vulneració dels DRETS DE PROPIETAT INDUSTRIAL (MARQUES)

FOTOGRAFIAR MARQUES

La major part de les empreses volen controlar com s'utilitzen les seves marques, Per tant, **incloure una marca en una fotografia** pot ser una qüestió delicada.

La legislació sobre marques prohibeix **l'ús de marques de forma que es pugui induir a confusió respecte de la vinculació del titular de la marca amb la imatge.**

Si es probable que els consumidors creguin erròniament que el titular de la marca patrocina la fotografia, pot ser que **s'infringeixi el dret de marques.**

DRETS DE PROPIETAT INDUSTRIAL (MARQUES)

Exemple: estampar una fotografia en la que aparegui la marca Nike en una peça Deportiva de roba pot constituir una **infracció del dret de marques**. De fet, a conseqüència d'aquest us s'assumirà que s'està intentant apropiat-se d'una part de la reputació associada amb la marca Nike, i probablement els consumidors pensaran que les peces de roba estan relacionades amb la marca Nike.

En quart lloc, la **PROTECCIÓ DE DADES PERSONALS** de la persona fotografiada.

S'entén per **DADES PERSONALS** qualsevol informació vinculada a les persones físiques identificades o identificables; en aquest sentit la imatge es una dada de caràcter personal.

Legislació:

Llei Orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal (LOPD).

Reial Decret 1720/2007 de 21 de desembre pel que s'aprova el Reglament de desenvolupament de la LOPD.

CONCLUSIONS

Quins drets s'han de tenir presents?

- 1.- Drets d'Autor.
- 2.- Drets d'Imatge.
- 3.- Dades Personal.
- 4.-Drets de Propietat Industrial.

CONCLUSIONS

Quan puc utilitzar una imatge lliurement sense permís de l'autor?

- 1.- Quan sigui de domini públic.
- 2.- Que s'utilitzi com a cita o il·lustració amb finalitats educatives.
- 3.- També es pot utilitzar quan estigui publicada per una llicència Creative Commons.

Sempre hem de **respectar l'autoria i la integritat de les imatges**; es a dir, no podem modificar-les. En qualsevol cas, haurem de **citar sempre a l'autor i la font**, **no perjudicar a tercers i no obtenir beneficis econòmics**.

SERVEI DE DESENVOLUPAMENT EMPRESARIAL (SDE)

Tel. 935.565.199

sde.icec@gencat.cat

www.sde.cultura.gencat.cat



Servei de
Desenvolupament
Empresarial



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura